

تورك يوردى

[اون آلتىنچى سنه]

تورك اوجاقلرى مركز هېئىتى طرفىدىن نەشر اولتۇر .

جلد ۵

مايس ۱۹۲۷

نومرو ۲۹

اوجاقلېنىڭ وظيفەسى

تورك اوجاقلېنىڭ بوسنەكى قورولتايى، اوجاق تاريخىدە ئادەتتا بىر دۈنۈم نۇقتەسى
اولارق تاللى ايدىلەپ بىلىر : ياسامك اوجىنى مادە سىندە ياپىلان تەدىلات سايە سىندە
اوجاقلرك استقامتى صريح و واضح صورتدە تەيىن ايدىلىش ، اوجاقلې يە تىرتب
ايدەن بويوك و مقدس وظيفەلر لايىقەلە كۈستەرىلىشدر . بويوك انقلابمزدن سوكرە،
اوجاق ياساسىندە بويەلە بىر تەدىلە شەكىلە احتىياج واردى . بو تەدىلات ايلە اوجاقل
غايە سىندە ، مەفكۇرەلرندە ھېچ بىر تىخول وجودە كەش دكلدر ؛ يالكلز ، غايە يە كىدەن
بول صريح صورتدە كۈستەرىلىش ، اوجاقلېنىڭ مىلى وظيفەلرى تىتت ايدىلىش ، بىر
كلە ايلە ، اوجاقلرك وضعىقى و استقامتى تىنور ايتىش اوليور . اوجاقلرك حىيات
و مساعىسى اىچون بونك نە بويوك بىر قازانچ اولدىغىنى اىضاحە قالىشىمق بىلە زانددىر .
تەملى داھا اىمپراطورلىق زمانىدە آتلىش اولان « اوجاق » مۇسسەسى ، او
قاراكلق و مشكل زمانلردە اعظمى فعالىتەلە چاللىشش ، يابانچى عنصرلرك مضر
و داغىتەيى تائىرلر بىنە قارشى « تورك مىلتىجىلىكى » نى ، « معاصر مەدىت » و « خەلقجىلىق »
مەفكۇرەلرىنى نەشر و تەمىمە غىرت ايتىشدى . اوزمان ، بىر طرفدن ، محافظەكار عنصرلر
باشدە « مدرسە » اولدىغىنى حالدە ، اوجاقلە مجادلە يە كىرىشىدىلر ؛ دىكلر طرفدن
« عثمانلىق » بىر شىكارلرى ، يابانچى عنصرلرك مظاهرتە كۈوۈنەرك ، اوجاقل
محافظەكارلىقلە حق افترا جىلقلە اتھامە يلىنىدىلر . ھالبو كە اوجاق « عصرىلك » و « مىلتىپورلك »

برنسیلرینی تعقیب ایدیور، بو ایکی مفهومک بربرندن آیریلامایه جغنی بک حقی
اولارق ایلری سورویوردی ... اوزون وقاریشیق حاده لردن سوکرا، اوجاقیلر
نهایت مفکوره لرینه قاووشدیلر : بویوک منجیمزک رهبرلکیله، عصر بیک و ملیت پرورلک
اساسلرینه استناد ایدن «تورکیه جمهوریتی» ملی حدودلر من داخلنده قوتله
بوکسه لدی؛ تورك ملتک حیات قدرتی، حمله لرینی قیرمق ایسته بن اسکی جوروک
مؤسسسلر ابدیاً ییقیلدی؛ وقتیه اوجاقیلرک جوق اوزاق و تحقیق جوق مشکل
برخیال اولارق تصور ایندکلی شیلر، حقیقت اولدی. بویکی وضعیت قارشینده،
اوجاقلرک انقلابمزه هم آهنگ اولارق یورومه سی، اونک قوی استنادگاهلرندن
برینی تشکیل ایتمه سی بر ضرورتدی. «جمهوریت، ملیت، معاصر مدنیت و خلق جیلق
مفکوره لرینی تعقیب ایدن تورك اوجاخی، بومفکوره لری تحقیق ایستدیرمکده اولان
جمهوریت خلق فرقه سیله دولت سیاستنده برابرده، شکلنده قبول ایدیلن اوجنچی
معدل یاسا ماده سی، ایسته بو طیبی وضعیت افاده سیدر. فی الحقیقه، جمهوریت،
ملیت، معاصر مدنیت و خلق جیلک مفکوره لرین نشر و تلقین اینجون «علم،
حرث و اجتماعیات ساحه سنده مجاهده ایدن، تورك اوجاغنگ، عین مفکوره لری
تحقیق ایستدیرمک مقصدیه سیاست ساحه سنده موقیتله جالیشان «جمهوریت خلق
فرقه سی، ایله دولت سیاستنده برابر اولماماسی امکانشز و منطقسزدر؛ بویله برقصور،
تورك اوجاغنگ حکمت وجودینی انکار ایتمک دیمکدر. اوجاقلینگ باشلیجه شعار
اولان فداکارلق، فراغت نفس سجه لرینه مالک بر فرد وارمیدرکه، تورکیلکک
اک بویوک رهبری طرفندن سوق و اداره اولونان سیاسی بر تشکله قارشى مخالف
دکل حق بیطرف و لاقید قالا بیلسون؟ داها دوشرو بر تمیر ایله، کندی ملی
مفکوره لرینه خیانت ایده بیلسون؟ ایسته یاسانک معدل اوجنچی ماده سنده کی «هیچ
بر اوجاقلی، اوجاخی سیاسی و شخصی احتراصنه آلت ایده من، قید احترازیسندن
نرم آکلادیمنز معنا بودر. مفکوره لرینی سیاسی و عملی ساحه ده تطبیق ایدن جمهوریت
خلق فرقه سینه قارشى، سیاسی و شخصی حرصلرینه قابیلارق، مخالف بر وضعیت
آلمق ایسته بن بر فرد، آرنیق بوندن بویله «اوجاقلی، صفتی طاشیمنه مقتدر اولامایه جقدر.

اوجاق کی ملی و حرثی بر تشکک، کندی مفکوره لرینه قارشى بوقدر صریح بر صورتده خیانت ایدنلره قارشى بویله بر تدبیر آلمه‌سی، الکطیبی بر وظیفه‌سیدر . اکر اوجاق بویله بر قرار آلماسه‌یدی، کندی حکمت وجودینی بالذات انکار ایتیش اولاجقدی . یاسانک معدل اوچنجه ماده‌سی ، اوجاقلینک عمومی حیاتده کی استقامتنی بو وجهله تمین و تصریح ایتمکه ملی و حرثی مفکوره‌سنه صادق قالمش ، اوجاق داخنده شخصی احتراض قابولرینی قابلمش ، « ملی تساند » ی قوتلندیرمش ، خلاصه مملکت نقطه نظرندن جوق خبرلی بر ایش کورمش اولیور ...

بوکون تورکیه جمهوریتی سیاسی و اجتماعی بوتون اصلاحات حرکتلرنده باشلیجه ایکی بوبوک برنسییه استاد ایتمکده درکه ، بو برنسییلر اوجاغک و اوجاقلیرک اسکیدن بری هدفی تشکیل ایتشدیر : عصریلک و ملیت پرورلک .
فی الحقیقه ، عصرلردن بری بوقسول و باقیمسز قالان ، قرون وسطائی مؤسسه‌لرک تحکیمی آلتنده انقراض اوچورومنه دوغرو بو وارلارمان تورک ملتینی قورتارمق و قوتلی بر ملت حالنده استقباله دوغرو سوق ایتک ایچون ، بو ایکی بوبوک اساسک قبول و تطبیقندن باشقا بر چاره بوقدی . « شناسی » دن باشلا بهرق « ضیا کوک آلب » .
قدر مملکتک بوتون متفکرلری نهایت بو ایکی برنسییب اوزرنده اتفاق ایتدیلر . منورلرک « شعورلی » بر صورتده صاحب اولدقلری بو قناعت ، یاواش یاواش ، کنیش خلق کتاه‌سی آراسنده ، آکلاشیلمه باشلادی . تورکیه‌نک « لائیک جمهوریت » اداره‌سی ، ایشه بواجتهای ضرورقلرک مولودیدر ؛ بناء علیه مملکتک منور و متفکرلری ، اوجاقلیر ، بو ایکی برنسییب اوزرنده متبادیاً دوشونمک ، جالیشمق مجبوریتنده درلر . « عصریلک » و « ملتیپرولک » مفهوملرینک حقیقی ماهیتی ، یکدیگریله اولان مناسبلری صریح بر صورتده آکلاشیلمادقجه ، اجتماعی حیاتی فنا انحرافلردن ، ضالئلردن قورومق عادتا امکانشز اولور .
« عصریلک » برنسیینک حقیقی ماهیتی و غایه‌سی ، تورک ملتینی هر خصوصده آوروپانک مترقی ملتلی سوبه‌سنه چیقارمقدیر . بز ایسته بورز که سیاسی ، اجتماعی ،

اقتصادی مؤسسه لرمن اوروپانک مائیل مؤسسه لرندن فرقه سز اولسون. دوشونمک، جالیشمق، یاشامق شرطلری اعتباریه بر تورک ایله بر اوروپالی آراسنده موجود آریلقلر اورتادن قالقسون. چونکه، آجی اولمقله برابر اعتراف ایتمه لی بزرکه، بوگونکی اجتماعی مؤسسه لریمز، اسماً اوروپاده کیلره بکزمه سه بیله، حقیقتده اونلره مقایسه ایدیه بیلیمکدن هنوز اپی اوزا قدر. سوکرا، یاشایش طرز لریمزی یاریم عصردن بری آوروپالیلره براز بکزمه ته بیلدک؛ لکن «دوشونمک» و «جالیشمق» اعتباریه هنوز قرون وسطا تأثیر لرندن تماماً قورنولمش دکلز. «عصر یله شمک» جریانتک ایلمک مبشرلری اولان «تنظیمات دوری»، رجال و منفکرلری، «شالوار» و «جبه»، برینه اوروپا قیافتی قبول ایتمکله آوروپالیلاشدقلرینی ظن ایدیورلردی. فی الحقیقه «آوروپالیلاشمق» ایچون بو بر باشلانغیج دی و ضروری بر مرحله ایدی. لکن اصل ایش بونکله بیتیمور، بالعکس یکی باشلا یوردی... اوزماندن بو گونه قادار اولدجه مهم مرحله لر قطع ایدیلدی. لکن «دوشونمک» و «جالیشمق» اعتباریه هنوز تماماً عصر یله شدی کمزی ادعا ایده مه یز. حالبوکه شرق ایله ضرب آراسنده کی باشلیجه فرق، بر «منطق»، بر «ذهنیت»، فرقیدر. اوزون اوزون ایضاحه محتاج اولان بونقطه یی ایلریده آریجه ایضاح ایتمک املنده یز. «عصر یلمک» مفهومک اک یا کلیش و اک کولونج آکلاشیلمش شکلی ده «طاتی صو زوپیه لکی» دیدیکمز «لووانته نلک» در: «عصر یلمک ادعای آلتند» کندی ملیته تاندشیلری حقیر کورمک، اونلره قیمت و برمه مک، بونک بارز وصف لرندن بریدر. جبه آلتند قرون وسطانی بر قفا ساقلایان، «شایان مرحمت» بر پییدر؛ فقط آوروپالی شکلی آلتند قرون وسطا ذهنیتندن قورنولامایان ساخته مقلدلر کولونج و شایان نفر تدر.

اوجاقلیلر ایچون بو خصوصده نظر اعتباره آلتنهی لازم کلن بک مهم بونقطه داها واردر: «عصر یلمک» برده سی آلتند «غیر ملی» جریانتلر احداثه ناصل مساعده ایده مزسه ک، «ملیت پرورلک» برنسیپنه صیغینه رق قرون وسطانک کهنه مؤسسه لرینی و یقیلمش اجتماعی عنعنه لرینی مدافعه ایتمک ایسته یلرده اصلا مساعده ایتمه ملی یز. «ماضی» بزم ایچون تدقیق موضوعی اولارق بک قیمت لیدر؛ استقباله دوغره حمله لریمزده

دائماً اویدن درس و قوت آلتی مجبوریتنده یز . فقط «ملیتپرورلک»، حقیقی معناسیله،
تماماً «عصری» و «تجدید پرور» بر مفهوم مدر؛ «محافظه کارلق» اونک روحیله
اصلاً تألیف ایدیله من . اوروپانک ملیتپرور ده موقرات ملتلی، عمومی مدنیت
چرچیوه سی ایچنده کندی ملی حرثلری ناصیل غرورایله، قیصقانجملقه محافظه ایدیورلرسه،
یزده عینی صورته حرکت مجبوریتنده یز . «ملی حرث» سی استحقار ایتک، اوکا
قیمت ویرمه مک، تام معناسیله زوپه لکدر؛ و تماماً قرون وسطائی بر تلقیدر .
اسلام مدینتک تأثیری آلتنده کندی ملی حرثلرینه قیمت ویرمه یز دده لریمزک حرکتلریله،
اوروپا مدینتی ترس آکلایه رق، ینه عین استحقار حسنی بسله یز زاوالیلر آراسنده
هیچ رفرق یوقدر .

ایشته اوجاقلک صولق قورولتانی، جمهوریت خلق فرقه سنک سیاسی و عملی
ساحه ده کی فعالیتله آهنگدار اولارق، علم و حرث ساحه سنده عهد سنه دوشن مجاهده یی
یابه جفی اعلان ایتمکه، اوجاقلینک وظیفه لرینی صراحتاً کوسترمشدر . فداکار
و مفکوره جی آرقاداشلریمزک بویولده اعظمی فعالیت و موفقیت کوسنره جکلرندن
اصلاً شبه ایتیمورز .

«حمدالله صبحی» کبی بوتون موجودیتی «اوجاق» مفکوره سی ایچنده اریتمش
بر آرقاداشله عزیز ملی شاعر مزدن و تورکچیلک مفکوره سنک سائراسکی، فداکار
خادملرندن ترکب ایدن یکی اداره هیئتک، حرث هیئتیه برلکده، اوجاقلری بو
یکی استقامتده قوت و موفقیتله سوق و اداره ایده جکلرندن امینز .

کریملی زاده محمد فزاد